

แถลงการณ์ร่วมนักศึกษา 7 มหาวิทยาลัย
ต่อการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ต้องแก้ได้ทุกหมวด ทุกมาตรา

ตามที่ปรากฏข้อเท็จจริงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 พบประเด็นที่เป็นปัญหาหลายประการ ดังนี้เสรีภาพทางวิชาการ เนื่องจากการคุ้มครองการสอน อบรม วิจัย หายไปจากเสรีภาพทางวิชาการ โดยรัฐธรรมนูญ 2560 บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในทางวิชาการ” เช่นเดียวกับรัฐธรรมนูญ 2540 และ 2550 แต่มีข้อสังเกตคือ เสรีภาพทางวิชาการในรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันปรากฏอยู่ในวรรคสองของมาตรา 34 ซึ่งเป็นมาตราเดียวกันกับเสรีภาพการแสดงความคิดเห็น ขณะที่เสรีภาพทางวิชาการในรัฐธรรมนูญสองฉบับก่อนหน้าแยกออกจากเสรีภาพการแสดงความคิดเห็นเป็นมาตราของตัวเอง

นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญ 2560 ยังได้ตัดข้อความที่รับรองเสรีภาพทางวิชาการในการเรียน การสอน และการวิจัยออกไป ซึ่งเคยปรากฏในรัฐธรรมนูญ 2540 และ 2550 ว่า “การศึกษาอบรม การเรียนการสอน การวิจัย และการเผยแพร่งานวิจัยตามหลักวิชาการย่อมได้รับการคุ้มครอง” ทั้งนี้ การใช้เสรีภาพทางวิชาการมีข้อยกเว้นโดยรัฐธรรมนูญทั้งสามฉบับบัญญัติว่า การใช้เสรีภาพนั้นทำได้เท่าที่ “ไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน” เสรีภาพทางวิชาการที่มีเพดานเช่นนี้ส่งผลเสียต่อการศึกษาและค้นคว้าความรู้ใหม่ๆ ดังเช่นในกรณีของพล.ต. วินัย สุวาริ โฆษกกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) ที่แถลงข่าวขอความร่วมมือให้ระงับการขายหนังสือ ในนามของความมั่นคงภายใน : การแทรกซึมสังคมของกองทัพไทยของอาจารย์พวงทอง ภาวีคริพนธ์

สิทธิและเสรีภาพในการแสดงออก เดิมรัฐธรรมนูญ 2540 และรัฐธรรมนูญ 2550 กำหนดเงื่อนไขในการจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนไว้ด้วยคำที่เฉพาะเจาะจง เช่น สภาวะสงครามหรือกฎอัยการศึก แต่รัฐธรรมนูญ 2560 กำหนดให้สามารถจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนได้โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยสาธารณะ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี ซึ่งการใช้คำที่คลุมเครือเช่นนี้เท่ากับเป็นการเปิดให้เจ้าหน้าที่รัฐใช้ดุลพินิจได้อย่างกว้างขวาง และมักถูกนำมาใช้บ่อยครั้งในช่วงของการชุมนุมทางการเมืองกับนิสิตนักศึกษา และยังมีบทกฎหมายในหมวดที่ 2 ของรัฐธรรมนูญที่เป็นรากฐานในการดำเนินคดีทางการเมืองกับประชาชนดังที่ปรากฏในคำพิพากษาคดีอาญามาตรา 112 ทำให้มีผู้ได้รับผลกระทบเป็นจำนวนมาก ไม่ใช่เฉพาะแกนนำแต่นักศึกษาและประชาชนธรรมดาอย่างสิริภาพ พุ่มพิ้งพุทธ นักศึกษาปริญญาโทและอุกฤษฏ์ สันติประสิทธิ์กุลนักศึกษานิติศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยรามคำแหงที่กำลังจะพ้นสถานภาพนักศึกษาหากไม่ได้รับการประกันตัว

ผลกระทบภายหลังการรัฐประหาร ในเก้าทศวรรษที่ผ่านมา มีการทำรัฐประหารทั้งสิ้น 13 ครั้ง โดยเฉลี่ยทุก 7 ปี ต่อหนึ่งครั้ง ส่งผลให้โครงสร้างการปกครองของประเทศขาดเสถียรภาพ และเกิดความไม่ต่อเนื่อง

ในการบริหารราชการแผ่นดิน การรัฐประหารส่งผลให้ระบอบประชาธิปไตยชะงักงัน บั่นทอนหลักนิติธรรม และนำไปสู่การยกเลิกหรือแก้ไขรัฐธรรมนูญโดยปราศจากกระบวนการทางประชาธิปไตยที่เหมาะสม ส่งผลให้ประชาชนถูกจำกัดสิทธิและเสรีภาพในการมีส่วนร่วมทางการเมือง อีกทั้งยังมีการควบคุมหรือปิดกั้นการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อมวลชน การประกาศกฏอัยการศึก และการดำเนินคดีต่อบุคคลที่แสดงความคิดเห็นแตกต่างจากผู้มีอำนาจ ซึ่งเป็นการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน อาทิ กรณีการรัฐประหารในปี พ.ศ. 2557 ซึ่งนำไปสู่การออกคำสั่งห้ามการชุมนุมทางการเมือง และการดำเนินคดีต่อประชาชนที่แสดงออกทางการเมืองอย่างสันติ

นอกจากนี้ งบประมาณของรัฐอาจถูกนำไปใช้เพื่อรักษาอำนาจของรัฐบาลที่ไม่ได้มาจากการเลือกตั้ง มากกว่าการพัฒนาประเทศและคุณภาพชีวิตของประชาชน ดังนั้น การรัฐประหารจึงมิใช่แนวทางที่นำไปสู่เสถียรภาพของประเทศในระยะยาว หากแต่เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบเชิงลบต่อพัฒนาการทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ อีกทั้งยังเป็นอุปสรรคต่อหลักการประชาธิปไตยและสิทธิเสรีภาพของประชาชน ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

องค์กรอิสระที่ไม่ยึดโยงกับประชาชน องค์กรอิสระถือเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่ายชนชั้นนำ หากพิจารณาคุณสมบัติตามที่องค์กรอิสระกำหนดไว้ จะเห็นได้ชัดเจนว่าผู้ดำรงตำแหน่งมาจากคนกลุ่มเดียวซึ่งเป็นเครือข่ายชนชั้นนำ ยกตัวอย่างเช่น กรณีของศาลรัฐธรรมนูญที่วินิจฉัย “คดีล้มล้างการปกครอง” เป็นว่าเล่น และใช้กับเฉพาะฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยกับฝ่ายบริหารจนทำให้ปัจจุบันทิศทางของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระเป็นไปในทิศทางที่ปฏิบัติต่อประชาธิปไตยมากขึ้น

สิทธิชุมชนที่ไม่ครอบคลุม ชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม คำเหล่านี้หายไปจากรัฐธรรมนูญ 2560 รวมไปถึงการจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกทำให้การกล่าวถึงหรือความสำคัญสูญหายไปและไม่เคยถูกรับรองในรัฐธรรมนูญ ทั้งเรื่องป่าไม้ สิทธิในที่ดินทำกินหรือที่อยู่อาศัย ซึ่งสอดคล้องเชื่อมโยงไปกับสิทธิแรงงาน สิทธิกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในพื้นที่ที่ถูกยึดโยงกับความมั่นคงของรัฐในการดำเนินนโยบายทวงคืนผืนป่าอย่างไม่แยกขาดจากกันและกระบวนการจัดทำประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่ไม่ผ่านการรับฟังเสียงของประชาชน ไปจนถึงการขาดการรับรองเรื่ององค์ความรู้แบบภูมิปัญญาชาวบ้านและกีดกันคนในพื้นที่ที่รัฐต้องการจัดตั้งโครงการผ่านการใช้อำนาจตามมาตรา 44 และการใช้อำนาจคุกคามหรือฟ้องร้องดำเนินคดีกับกลุ่มชาวบ้านที่มาเรียกร้อง

สิทธิแรงงานที่ไม่เป็นธรรม เนื่องจากแรงงานไทยยังได้ค่าแรงขั้นต่ำเพียง 400 บาทแค่นั้นใน 5 จังหวัด ในขณะที่วันแรงงานสากล ปี 2567 นายอนุทิน ชาญวีรกูล หน. พรรค ภูมิใจไทย ได้กล่าวว่าจะขึ้นค่าแรง เป็น 400 บาท ทุกจังหวัด

ความเหลื่อมล้ำที่ถูกพูดถึงในรัฐบาลทุกสมัยแต่ไม่ถูกแก้ไขสักที ปัญหาความเหลื่อมล้ำและการถือครองทรัพย์สิน คือ ในประเทศไทยปัจจุบันคนรวยที่สุด 1 % ของประเทศ ถือครองทรัพย์สินเฉลี่ยคนละ 33 ล้านบาท ต่างกันถึง 2,500 เท่า ของคนกลุ่มที่จนที่สุดในประเทศ 20% แรก

สิทธิทางเพศและสตรีที่รัฐมองเห็นแต่ก็ไม่สนใจ ปัญหาการเลือกปฏิบัติ ขาดสวัสดิการการลาคลอดทั้งสองฝ่าย ทำให้หน้าที่การเลี้ยงดูบุตรตกแก่มารดาโดยเฉพาะและปัญหาวันลาคลอดที่น้อยเกินไปในฝ่ายหญิง ทำให้ขาดสวัสดิการการเลี้ยงดูบุตรที่ดี รวมถึงการเก็บภาษีสังคมหรือภาษีที่เก็บกับสินค้าและบริการเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพความสวยงามต่างๆ รวมถึงผ้าอนามัยที่มักมีลูกค้าเป็นผู้มีประจำเดือนโดยเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตแต่กลับเคยถูกขึ้นภาษีและตีเป็นสินค้าประเภทฟุ่มเฟือย การตัดโอกาสและลดทอนต่อเพศด้วยความเกลียดชัง มองเป็นเพียงธุรกิจ สินค้า ดังนั้นขอเรียกร้องให้การจัดสรรเป็นไปอย่างเท่าเทียม มีการรองรับต่อเพศกำเนิด เพศสภาพ เพศวิถี การจัดการปัญหาทางเพศอย่างเป็นธรรม ไม่ลดทอนด้วยอคติต่อเพศ ซึ่งเกิดการใช้ความรุนแรงทางเพศหลายต่อหลายครั้งในสังคม

มลพิษที่ไม่ถูกแก้ไขที่ต้นตอ นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ประเทศไทยต้องเผชิญกับปัญหามลพิษทางอากาศอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM2.5) ซึ่งในหลายพื้นที่ของประเทศมักมีปริมาณเกินค่ามาตรฐานที่องค์การอนามัยโลก (WHO) กำหนด ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน สภาพแวดล้อม ตลอดจนคุณภาพชีวิตโดยรวม

จากข้อมูลของสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศ พบว่าปริมาณฝุ่น PM2.5 ในบางช่วงเวลาสูงถึงระดับที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ โดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้งและช่วงที่มีการเผาในที่โล่ง ปัญหาดังกล่าวเป็นวิกฤตเรื้อรังที่เกิดขึ้นซ้ำซากทุกปี โดยมีปัจจัยมาจากแหล่งกำเนิดภายในประเทศ เช่น การเผาในภาคเกษตรกรรม การปล่อยมลพิษจากภาคอุตสาหกรรมและยานพาหนะ รวมถึงปัจจัยภายนอกประเทศที่ส่งผลให้เกิดปัญหามลพิษข้ามพรมแดน ซึ่งปัญหามลพิษทางอากาศนี้มิได้ส่งผลกระทบต่อสุขภาพเท่านั้น แต่ยังส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมในระยะยาว

ตลอด 8 ปีที่ผ่านมาภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มีปัญหามากมาย และมีความพยายามแก้ไขหลายครั้งหลายครา การเคลื่อนไหวของพรรคเพื่อไทยซึ่งเป็นแกนนำรัฐบาลได้กล่าวในวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2568 โดยชินนทร์ รุ่งธนเกียรติ สส.บัญชีรายชื่อ และรองโฆษกพรรคเพื่อไทย กล่าวในงานเสวนา “ผ่าน ม.256 เปิดประตูเลือกตั้ง สสร.เพื่อร่างรัฐธรรมนูญใหม่” ว่า การพิจารณาร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญในการประชุมร่วมรัฐสภา วันที่ 13-14 กุมภาพันธ์นี้ พรรคเพื่อไทยได้เสนอร่างแก้ไขมาตรา 256 ของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ว่าด้วยวิธีการจัดให้มีรัฐธรรมนูญฉบับใหม่เข้าสู่การพิจารณาเช่นกัน โดยสาระสำคัญในร่างของพรรคเพื่อไทยนั้น เป็นจุดยืนเดิมที่พรรคเคยเสนอต่อการประชุมรัฐสภาตั้งแต่ปี 2563 ในสมัยที่เป็นแกนนำฝ่ายค้าน และเสนอในการหาเสียงเลือกตั้งในปี 2566 นั่นคือการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่

นั้น ควรกระทำโดยสภาร่างรัฐธรรมนูญที่มีตัวแทนสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ (สสร.) ที่มาจากการเลือกตั้งทางตรง โดยใช้จังหวัดเป็นเขตเลือกตั้งทั้ง 100% และมีให้มีการแก้ไขสาระสำคัญในหมวด 1 และ 2 ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งใน 2 เรื่องนี้คือสาระสำคัญมีความแตกต่างกันในร่างของพรรคเพื่อไทย และร่างของพรรคประชาชน จากการเคลื่อนไหวเช่นนี้ในนามตัวแทนนิสิต นักศึกษา 8 มหาวิทยาลัยเห็นพ้องต้องกันว่า

รัฐธรรมนูญต้องแก้ไขทุกหมวด ทุกมาตรา การแก้ไขรัฐธรรมนูญ จำเป็นที่จะต้องสามารถแก้ไขได้ทั้งหมด ในทุกหมวด ทุกมาตรา โดยไม่มีข้อยกเว้น ทั้งนี้การเสนอให้รัฐธรรมนูญสามารถแก้ไขได้ในทุกหมวด ทุกมาตรานั้น “ไม่ได้” เป็นการเรียกร้องให้ สสร. ต้องแก้ไขหมวดหนึ่งหมวดใดหรือมาตราใดเป็นการเฉพาะ แต่เป็นการเปิดช่องทางให้การแก้ไขรัฐธรรมนูญ เปิดกว้างมากที่สุดเพื่อให้สามารถสะท้อนเจตจำนงหรือปัญหาของประชาชนได้อย่างครอบคลุม ทางเรามีจุดยืนว่าการเสนอแก้ไขกฎหมาย จะต้องสามารถเสนอได้ทุกเรื่อง ครอบคลุมใต้อยู่ในพื้นที่ฐานของหลักสิทธิมนุษยชนและสิทธิเสรีภาพที่ไม่เป็นการละเมิดผู้ใดโดยยึดโยงจากกระบวนการของรัฐสภา

การร่างรัฐธรรมนูญต้องยึดโยงกับประชาชน การร่างรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ.2560 มีที่มาโดยคณะรัฐประหารและผ่านการประชามติแบบที่ไม่มีเสรีภาพ คำถามประชามติที่กำกวมและยังมีการแก้ไขเนื้อหา รัฐธรรมนูญภายหลังการทำประชามติก่อนการประกาศใช้ รัฐธรรมนูญที่มีที่มาเช่นนี้ไม่อาจสะท้อนเจตจำนงของประชาชนส่วนใหญ่ แต่ถูกใช้เป็นเครื่องมือรักษาอำนาจของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งไม่ใช่เพื่ออำนาจของประชาชน

ตัวแทนนิสิต นักศึกษา 7 มหาวิทยาลัย จึงมีเสนอข้อเสนอดังต่อไปนี้

1. ผลักดันให้เกิดการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ โดยหวังว่า กระบวนการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่จะต้องดำเนินการโดยสภาร่างรัฐธรรมนูญ (สสร.) ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน เพื่อให้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่เป็นไปตามเจตจำนงของประชาชนอย่างแท้จริง นอกจากนี้ กระบวนการร่างรัฐธรรมนูญควรต้องมีมาตรการป้องกันการแทรกแซงจากกองทัพและกลุ่มอำนาจที่ได้ยึดโยงกับประชาชน เพื่อมิให้เกิดการบิดเบือนเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ รวมถึงต้องมีกลไกที่สามารถป้องกันมิให้รัฐธรรมนูญถูกล้มล้างหรือถูกทำลายโดยการรัฐประหารหรือการใช้อำนาจโดยมิชอบในทุกรูปแบบ ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อหลักสิทธิเสรีภาพของประชาชนในทุกมิติ ไม่ว่าจะเป็นเสรีภาพในการแสดงออก สิทธิทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม เพื่อให้เป็นไปตามหลักประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ ที่สำคัญ รัฐธรรมนูญต้องสามารถแก้ไขเพิ่มเติมได้ผ่านกระบวนการของรัฐสภาตามหลักสากล โดยไม่ถูกจำกัดหรือควบคุมโดยกลไกที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาและปรับปรุงกฎหมายสูงสุดของประเทศให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งนี้ เพื่อให้รัฐธรรมนูญเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมประชาธิปไตย และเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาระบบการปกครองของประเทศให้มีความยั่งยืนและเป็นธรรมอย่างแท้จริง

2. ในอดีตรัฐธรรมนูญ 2540 มาตรา 86 ระบุว่า รัฐต้องจัดระบบแรงงานสัมพันธ์ การประกันสังคม รวมทั้งค่าตอบแทนแรงงานให้เป็นธรรม ขณะที่รัฐธรรมนูญ 2550 มาตรา 84 ระบุว่า รัฐต้องจัดระบบแรงงานสัมพันธ์และระบบไตรภาคีที่ผู้ทำงานมีสิทธิเลือกผู้แทนของตน จัดระบบประกันสังคม รวมทั้งคุ้มครองให้ผู้ทำงานที่มีคุณค่าอย่างเดียวกันได้รับค่าตอบแทน สิทธิประโยชน์ และสวัสดิการที่เป็นธรรมโดยไม่เลือกปฏิบัติ ปัญหา คือ รัฐธรรมนูญ 2560 กำหนดเรื่องค่าแรงและสวัสดิการต่างๆ ของผู้ใช้แรงงานโดยใช้ข้อความว่า ให้ได้รับค่าแรงที่ “เหมาะสมแก่การดำรงชีพ” จากเดิมที่รัฐธรรมนูญ 2540 ใช้ข้อความว่า ให้ได้รับค่าแรง “ให้เป็นธรรม” และรัฐธรรมนูญ 2550 ใช้ข้อความว่า ให้ได้รับค่าแรงที่ “เป็นธรรมโดยไม่เลือกปฏิบัติ”

3. เพิ่มสิทธิในการรวมตัวของผู้ใช้แรงงาน ซึ่งสิทธิในการรวมตัวของผู้ใช้แรงงานบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ 2560 มาตรา 42 ว่าให้บุคคลมีเสรีภาพในการรวมกันเป็น สมาคม สหกรณ์ สหภาพ องค์กรชุมชน หรือหมู่คณะอื่น ซึ่งนับกลุ่มที่ระบุชื่อไว้ชัดเจนในรัฐธรรมนูญได้น้อย 5 กลุ่ม ขณะที่ในรัฐธรรมนูญ 2540 มาตรา 45 ให้บุคคลมีเสรีภาพในการรวมกันเป็น สมาคม สหภาพ สหพันธ์ สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร องค์กรเอกชน หรือหมู่คณะอื่น ซึ่งนับได้น้อย 6 กลุ่ม ต่อมาในรัฐธรรมนูญ 2550 มาตรา 64 ได้เพิ่มเติม องค์กรพัฒนาเอกชน หรือ “เอ็นจีโอ” มาอีกหนึ่งกลุ่ม รวมเป็นอย่างน้อย 7 กลุ่ม แต่ในรัฐธรรมนูญปัจจุบัน ระบุชื่อไว้ชัดเจนในรัฐธรรมนูญได้น้อยเพียง 5 กลุ่ม

4. ขยายสิทธิเสรีภาพเกี่ยวกับการชุมนุมประท้วงและนัดหยุดงาน เนื่องจากในอดีตที่มีการยกระดับคุณภาพชีวิตของ แรงงานและเกษตรกร มักจะมาพร้อมกับกระแสสังคมที่มีการไม่พอใจต่อต้านรัฐบาลหรือนายทุนต่างๆ และได้มีการเรียกร้องข้อเสนอต่างๆ

5. การเพิ่มหมวดการป้องกันการรัฐประหาร ไว้ในรัฐธรรมนูญ กำหนดคุ้มครองสิทธิประชาชนที่ต่อต้านรัฐประหาร คุ้มครองเจ้าหน้าที่รัฐไม่ต้องทำตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาที่วางแผนเตรียมการรัฐประหาร ห้ามศาลรัฐธรรมนูญรับรองการรัฐประหาร สถาบันการเมืองมีหน้าที่ต้องปกป้องระบอบประชาธิปไตย และห้ามนิรโทษกรรมคณะรัฐประหาร ประชาชนเป็นผู้เสียหายสามารถฟ้องต่อศาลได้เมื่อมีการรัฐประหาร

6. รัฐบาลต้องดำเนินการปฏิรูปโครงสร้างของระบบการศึกษาไทยให้มีคุณภาพและสามารถเข้าถึงผู้เรียนได้อย่างทั่วถึงมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ รัฐบาลควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาองค์ความรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะการบูรณาการ ทักษะเชิงอ่อน (Soft Skills) เข้าไว้ในหลักสูตรการศึกษา ตลอดจนส่งเสริมกระบวนการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงในชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพ นอกจากนี้ ระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานควรมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนในทุกมิติ มากกว่าการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาด้วยเกรดเฉลี่ยเพียงอย่างเดียว ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่เน้นความเข้าใจเป็นหลัก สร้างเสริมทักษะที่จำเป็นต่ออนาคต และลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาและอาชีพของเยาวชนไทย

7. แก้ปัญหาด้านสิทธิชุมชน อันได้แก่

- ชุมชนมีสิทธิในการรวมตัวกันเพื่ออนุรักษ์ ปกป้องสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติหรือระบบนิเวศ รวมถึงการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจดำเนินโครงการของรัฐที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน

- ต้องมีการจัดสรรการจำกัดการถือครองและการปฏิรูปที่ดินโดยการกระจายอำนาจให้แก่ชุมชนและท้องถิ่น รวมถึงรับรองโฉนดชุมชน

- การเคารพและรับรองในอัตลักษณ์ที่แตกต่างกันทางวัฒนธรรมของชนพื้นเมืองและกลุ่มชาติพันธุ์

8. ทลายข้อจำกัดทางวิชาการด้วยกันตัดถ้อยคำในมาตรา 34 ที่กำหนดให้ต้อง “ไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน” โดยใช้การจำกัดเท่าที่จำเป็นและไม่ขัดต่อกฎหมายแทน

9. เปลี่ยนการจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนไว้ด้วยคำที่เฉพาะเจาะจง เช่น สภาวะสงครามเท่านั้น

10. เปิดทางให้ประชาชนมีสิทธิเลือกตั้งองค์กรอิสระ

11. ต้องแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศอย่างเป็นรูปธรรมโดยมีแนวทาง ดังต่อไปนี้

- การปรับปรุงมาตรฐานคุณภาพอากาศของประเทศรัฐบาลต้องกำหนดค่ามาตรฐาน PM2.5 และมลพิษทางอากาศอื่น ๆ ให้สอดคล้องกับแนวทางขององค์การอนามัยโลก (WHO) รวมถึงพัฒนาการเฝ้าระวังคุณภาพอากาศให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยการเพิ่มจำนวนสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศให้ครอบคลุมทั่วประเทศ และเผยแพร่ข้อมูลดังกล่าวให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้แบบเรียลไทม์ เพื่อให้สามารถวางแผนรับมือและป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นได้

- การควบคุมและลดการปล่อยมลพิษจากภาคอุตสาหกรรมและการขนส่งรัฐบาลต้องออกมาตรการควบคุมการปล่อยมลพิษจากภาคอุตสาหกรรมและยานพาหนะอย่างเข้มงวด โดยการกำหนดค่ามาตรฐานไอเสียที่เคร่งครัดมากขึ้น สนับสนุนการใช้พลังงานสะอาด และปรับเปลี่ยนไปสู่ระบบขนส่งสาธารณะที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ควรมีมาตรการจูงใจภาคเอกชนและประชาชนให้ลดการใช้พลังงานฟอสซิล และหันมาใช้พลังงานทางเลือกที่สะอาดและยั่งยืน

- การแก้ไขปัญหาการเผาในที่โล่งและไฟป่ารัฐบาลต้องดำเนินมาตรการป้องกันและควบคุมการเผาในภาคการเกษตรและไฟป่าอย่างจริงจัง ผ่านการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดต่อผู้ที่ฝ่าฝืนมาตรการห้ามเผาพร้อมกับส่งเสริมให้เกษตรกรใช้แนวทางการจัดการเศษวัสดุทางการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงสนับสนุนองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่ช่วยลดความจำเป็นในการเผาทำลายต่อซังพืช

- การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในการจัดการมลพิษข้ามพรมแดนรัฐบาลต้องดำเนินการเจรจากับประเทศเพื่อนบ้านอย่างจริงจังเพื่อจัดทำข้อตกลงความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อมในการลดมลพิษข้าม

พรมแดน โดยเฉพาะปัญหาหมอกควันที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพอากาศของประเทศไทยในหลายภูมิภาค อาทิ ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

- การให้ความรู้และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนรัฐบาลต้องจัดทำโครงการให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบของมลพิษทางอากาศ และแนวทางในการลดมลพิษในชีวิตประจำวัน พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและมาตรการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เพื่อให้เกิดความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศอย่างยั่งยืน

ด้วยความเคารพต่ออำนาจอธิปไตยที่เป็นของประชาชน

องค์การนักศึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์

องค์การนักศึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สโมสรนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

กลุ่มเสรีเกษตรแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กลุ่มไพรามทุ่งแห่งมหาวิทยาลัยรามคำแหง

นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (มจธ.)

คณะกรรมการนิสิตคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืน องค์การบริหารสโมสรนิสิตจุฬาฯ

แนวร่วมธรรมศาสตร์และการชุมนุม

ฝ่ายมนุษยธรรมสากลและประชาธิปไตย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย